

ROK LXVIII
Zeszyt 12
grudzień
2024

Polska Akademia Nauk
Instytut Nauk Prawnych

ISSN 0867-1850 Nr indeksu 367796

ORZECZNICTWO SĄDÓW POLSKICH

Zawiera wybrane orzeczenia
Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych
oraz sądów administracyjnych
z glosami

ROK LXVIII
Zeszyt 12
grudzień
2024

Polska Akademia Nauk
Instytut Nauk Prawnych

ORZECZNICTWO

SĄDÓW

POLSKICH

Zawiera wybrane orzeczenia
Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych
oraz sądów administracyjnych
z glosami

KOMITET REDAKCYJNY

Przewodniczący: prof. dr hab. MAREK SAFJAN

Członkowie: prof. dr hab. TADEUSZ ERECIŃSKI, prof. dr hab. LECH GARDOCKI,
prof. dr hab. EWA ŁĘTOWSKA, prof. dr hab. WALERIAN SANETRA, prof. dr hab. JAN SKUPIŃSKI,
prof. dr hab. JANUSZ TRZCIŃSKI, prof. dr hab. STANISŁAW WALTOŚ

REDAKCJA

Redaktor Naczelny: prof. dr hab. MAKSYMILIAN PAZDAN

Sekretarz Redakcji: dr hab. MATEUSZ BŁACHUCKI

Członkowie: dr hab. ANDRZEJ KABAT, dr hab., prof. KUL MAŁGORZATA WĄSEK-WIADEREK,
dr hab. PIOTR PRUSINOWSKI, prof. dr hab. TADEUSZ WIŚNIEWSKI

Redaktor prowadzący: KATARZYNA BOJARSKA

Redaktor języka angielskiego: Roman Wojtasz

Wersją pierwotną (referencyjną) czasopisma jest wersja papierowa.

Za publikację na łamach „Orzecznictwa Sądów Polskich” Autor otrzymuje 40 pkt (zgodnie z załącznikiem do komunikatu Ministra Nauki z 5.01.2024 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, wydane na podstawie art. 267 ust. 3 ustawy z 20.07.2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.).

Miesięcznik „Orzecznictwo Sądów Polskich” jest ujęty w międzynarodowej bazie European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH+).

Czasopismo jest indeksowane w bazie ICI Journals Master List za rok 2023 (ICV 2023 = 54.70).

Copyright © by Polska Akademia Nauk

Instytut Nauk Prawnych

Warszawa 1957

Warszawa 2008

Adres Redakcji „Orzecznictwo Sądów Polskich”

00-330 Warszawa, Nowy Świat 72, pokój 218, tel. 22-657-27-82

katarzyna.bojarska@wolterskluwer.com

mateusz.blachucki@inp.pan.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone

Złożenie przez Autora tekstu opracowania, uzgodnionego z Redakcją, oznacza przeniesienie na Wolters Kluwer Sp. z o.o. wyłącznego prawa publikacji tego opracowania na wszystkich polach eksploatacji wymienionych w art. 50 pkt 1–3 Prawa autorskiego.

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

Dyrektor Działu Publikacji Periodycznych: Klaudia Szawlowska

klaudia.szawlowska@wolterskluwer.com

Sekretariat: czasopisma@wolterskluwer.pl,

<http://www.czasopisma.wolterskluwer.pl/orzecznictwo-sadow-polskich>

Sprzedaż i prenumerata: Księgarnia internetowa Wolters Kluwer Polska www.profinfo.pl – tel. +48 732 122 863 lub infolinia 801 044 545, e-mail: PL-prenumerata@wolterskluwer.com

Ruch – tel. 22 693 70 00 lub 801 800 803, **Kolporter** – tel. 801 404 044, **GLM** – tel. +48 504 914 773,

Garmond – tel. 22 837 30 08

89

Uchwała Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 23 listopada 2023 r., III CZP 42/23 Glosa – Joanna Szachta

Słowa kluczowe: koszty komornicze, opłata stosunkowa, opłata egzekucyjna, umorzenie z mocy samego prawa, podstawa określenia opłaty stosunkowej

Teza

W przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa na podstawie art. 823 k.p.c., jeżeli postępowanie egzekucyjne zostało uprzednio zawieszone na wniosek wierzyciela w związku z zawarciem porozumienia między nim a dłużnikiem co do sposobu lub terminu spełnienia świadczenia, opłata egzekucyjna ustalona na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z 28.02.2018 r. o kosztach komorniczych obciąża dłużnika.

Sąd Najwyższy (SN) w Izbie Cywilnej na posiedzeniu niejawnym 23.11.2023 r. w Warszawie w sprawie egzekucyjnej z wniosku Przedsiębiorstwa I. s. z o.o. w F. na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w A.K. w sprawie K.m. (...) polegającą na umorzeniu postępowania i obciążeniu wierzyciela opłatą stosunkową z udziałem dłużnika R.K. na skutek zażalenia wierzyciela na postanowienie Sądu Rejonowego w Grudziądzu z 12.10.2022 r., I Co 1238/22, na skutek przedstawienia przez Sąd Rejonowy w Grudziądzu postanowieniem z 29.05.2023 r., I Cz 78/22, zagadnienia prawnego: Czy w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa na podstawie art. 823 k.p.c. w związku z bezczynnością wierzyciela, jeśli postępowanie egzekucyjne uprzednio zostało zawieszona na wniosek wierzyciela w związku z zawarciem pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem porozumienia co do sposobu lub terminu spełnienia świadczenia, zawarcie tego porozumienia przenosi obowiązek poniesienia opłaty egzekucyjnej ustalonej na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z 28.02.2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. z 2021 r. poz. 210 ze zm.) z wierzyciela na dłużnika?, podjął uchwałę, jak wyżej.

Uzasadnienie

I. Sąd Rejonowy w Grudziądzu sformułował następujące zagadnienie prawne: Czy w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa na podstawie art. 823 k.p.c. w związku z beczynnością wierzyciela, jeśli postępowanie egzekucyjne uprzednio zostało zawieszono na wniosek wierzyciela w związku z zawarciem pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem porozumienia co do sposobu lub terminu spełnienia świadczenia, zawarcie tego porozumienia przenosi obowiązek poniesienia opłaty egzekucyjnej ustalonej na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z 28.02.2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. z 2021 r. poz. 210 ze zm.) z wierzyciela na dłużnika?

Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Rejonowy powstało na tle następującego stanu faktycznego.

Wierzyciel Przedsiębiorstwo I. sp. z o.o. z siedzibą w F. 4.11.2014 r. złożył wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikowi R.K. na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w T. z 31.03.2014 r., V GC (...) oraz wyroku Sądu Okręgowego w T. z 13.10.2014 r., VI Ga (...). Postępowanie egzekucyjne okazało się częściowo skuteczne. W związku z zawarciem 29.03.2021 r. porozumienia w przedmiocie spłaty w ratach zaległości objętych postępowaniem egzekucyjnym, w piśmie z 31.03.2021 r. wierzyciel wniósł o zawieszenie postępowania egzekucyjnego.

Postanowieniem z 1.04.2021 r. Komornik Sądowy zawiesił to postępowanie. W piśmie z 27.09.2021 r. adresowanym do komornika sądowego wierzyciel wskazał, że – mając na względzie sukcesywne realizowanie przez dłużnika porozumienia zawartego 29.03.2021 r. i przepisy mające zastosowanie w sprawie egzekucyjnej, nie ustała przyczyna zawieszenia postępowania i nie zaistniały przesłanki do jego umorzenia. Wierzyciel zaznaczył, że jeśli dłużnik zaprzestanie dokonywania płatności rat, to wierzyciel złoży wniosek o podjęcie zawieszono postępowania.

Następnie w piśmie z 25.03.2022 r. wierzyciel wniósł o dalsze zawieszenie postępowania egzekucyjnego do czasu spłaty ostatniej raty należności głównej, albowiem przyczyna zawieszenia nie ustała, gdyż dłużnik dokonuje dobrowolnych wpłat na rzecz wierzyciela zgodnie z harmonogramem.

Postanowieniem z 25.04.2022 r. komornik stwierdził umorzenie postępowania egzekucyjnego z mocy prawa na podstawie art. 823 k.p.c., ustalił koszty postępowania egzekucyjnego i nakazał pobrać od wierzyciela 2.497,30 zł tytułem opłaty ustalonej na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z 28.02.2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1357, dalej jako: „u.k.k.”).

W skardze na czynności komornika wierzyciel zarzucił naruszenie przepisów postępowania, tj.: art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. przez błędne zastosowanie i uznanie przez organ egzekucyjny, że wierzyciel w ciągu sześciu miesięcy nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania lub nie zażądał podjęcia zawieszono postępowania; art. 824 § 1¹ k.p.c. przez jego niezastosowanie i niewskazanie w uzasadnieniu postanowienia, jaka była ostatnia czynność egzekucyjna komornika prowadzącego sprawę i kiedy ona miała miejsce oraz kiedy nastąpiło zawieszenie postępowania egzekucyjnego (...); art. 827 § 1 k.p.c. przez bezpodstawne odstąpienie przez organ

egzekucyjny od wysłuchania wierzyciela przed umorzeniem postępowania; art. 49 ust. 2 u.k.k. oraz art. 2 Konstytucji RP przez błędną wykładnię, biorąc pod uwagę, że zagadnienie dotyczące zasad ustalania i pobierania opłat egzekucyjnych jest zagadnieniem wielokrotnie zmienianym, nowelizowanym, a Trybunał Konstytucyjny w zakresie spornych kwestii dotyczących opłat egzekucyjnych, tj. kogo i na jakim etapie one obciążają, orzekł w wyroku z 20.06.2012 r., że art. 49 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy o kosztach komorniczych jest niezgodny z Konstytucją; art. 29 ust. 1 oraz 2 u.k.k. przez stwierdzenie, że wierzyciel nie złożył wniosku o podjęcie bądź umorzenie postępowania egzekucyjnego w terminie roku od jego zawieszenia, podczas gdy wierzyciel 25.03.2022 r. złożył formalny wniosek, tj. wykonał czynność procesową określając ją jako wniosek o dalsze zawieszenie postępowania egzekucyjnego, powołując się na treść art. 820 zd. pierwsze k.p.c.

W odpowiedzi na skargę komornik wskazał, że wierzyciel w ciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego oraz wyjaśnił, że – wydając zaskarżone postanowienie – nie zastosował art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż w sprawie znajduje zastosowanie przepis art. 823 k.p.c. [ze względu na brzmienie art. 21 ust. 1 ustawy z 10.07.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1358)].

Odnosząc się do zastosowania art. 29 ust. 1 u.k.k. komornik podniósł, że zawarcie porozumienia między stronami nie przenosiło obowiązku poniesienia opłaty egzekucyjnej z wierzyciela na dłużnika, albowiem zdania drugie i następne art. 29 ust. 1 u.k.k., dotyczące porozumienia między wierzycielem i dłużnikiem, odnoszą się jedynie do przypadku, w którym umorzenie postępowania zostało spowodowane wnioskiem wierzyciela, a nie jego bezczynnością.

Postanowieniem z 12.10.2022 r. Sąd Rejonowy w Grudziądzu oddalił skargę wierzyciela na postanowienie z 25.04.2022 r. Sąd przyjął, że w sprawie należało zastosować art. 29 ust. 1 w zw. z art. 52 ust. 2 u.k.k. i w efekcie komornik musiał obciążyć wierzyciela opłatą stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania. Stwierdził, że zawarcie w badanej sprawie porozumienia między stronami nie przenosiło obowiązku poniesienia opłaty egzekucyjnej z wierzyciela na dłużnika.

W zażaleniu na to postanowienie wierzyciel zarzucił: błędną wykładnię art. 823 k.p.c. przez uznanie, że dokonane przez komornika umorzenie w związku z bezczynnością wierzyciela miało miejsce, podczas gdy wierzyciel w czasie terminu na podjęcie czynności takowych dokonał; błędną wykładnię art. 827 k.p.c. przez bezpodstawne odstąpienie przez organ egzekucyjny od wysłuchania wierzyciela przed umorzeniem postępowania, w sytuacji gdy zgodnie ze stanem faktycznym nie doszło do umorzenia postępowania, rażące naruszenie art. 29 ust. 1 i 2 u.k.k. przez stwierdzenie, że wierzyciel nie złożył wniosku o podjęcie postępowania egzekucyjnego w terminie roku od jego zawieszenia, podczas gdy 25.03.2022 r. wierzyciel złożył taki wniosek formalny; jaskrawe naruszenie art. 5 k.c., tj. zasad współzycia społecznego, albowiem działania komornika w żaden sposób nie przyczyniły się do wyegzekwowania kwoty zadłużenia, wierzyciel sam podjął inicjatywę, wyręczając komornika w jego obowiązkach przez za-

warcie ugody co do dalszej dobrowolnej spłaty, co stanowiło podstawę zawieszenia postępowania egzekucyjnego.

II. Na tle rozpoznawanego zażalenia wyłoniło się sformułowane zagadnienie prawne. Sąd Rejonowy zauważył, że przedstawione zagadnienie nie było do tej pory przedmiotem analizy SN, a powstało ono na tle stanu prawnego ukształtowanego ustawą z 28.02.2018 r. o kosztach komorniczych.

Sąd przedstawiający pytanie prawne zwrócił uwagę, że w doktrynie co do przedmiotowego problemu zajęto dwa odmienne stanowiska.

Sąd Rejonowy zauważył, że ze względu na brak wypowiedzi SN odnoszących się do dostrzeżonego problemu oraz jednolitego i przekonującego stanowiska doktryny, istnieją rzeczywiste i zasadnicze trudności w rozstrzygnięciu przedstawionego zagadnienia prawnego przy wykorzystaniu podstawowych metod wykładni przepisów prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

III. Przedstawione zagadnienie prawne nie było dotychczas przedmiotem wypowiedzi orzecznictwa. W doktrynie w przedmiotowej kwestii zajęto dwa przeciwstawne, stanowiska.

Po pierwsze, wskazano, że „przepis art. 29 ust. 1 zd. 2 u.k.k. przewiduje sytuacje, w których wierzyciel może na zasadzie wyjątku uchylić się od obowiązku poniesienia opłaty – w związku z umorzeniem postępowania egzekucyjnego – który to obowiązek zostanie przeniesiony na dłużnika.

Dotyczy to wyłącznie przypadku, gdy ma miejsce złożenie wniosku wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego w związku ze spełnieniem świadczenia przez dłużnika w terminie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji. Nie dotyczy to natomiast sytuacji umorzenia postępowania egzekucyjnego z powodu beczynności wierzyciela (tak M. Klonowski [w:] *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, red. R. Reiwer, wydanie 2, Warszawa 2021, s. 1050–1051).

W ramach niniejszego poglądu wskazano zapatrywanie, że co do zasady „obie przyczyny umorzenia postępowania egzekucyjnego z art. 29 ust. 1 u.k.k., to jest na skutek złożonego w tym celu wniosku oraz w następstwie beczynności wierzyciela, zasadniczo skutkują powstaniem po stronie wierzyciela obowiązku uiszczenia opłaty egzekucyjnej w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania. Nie dotyczy to jednak sytuacji, w której przyczyną wniosku wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego jest spełnienie świadczenia przez dłużnika albo zawarcie porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem dotyczącego sposobu lub terminu spełnienia świadczenia – w takim przypadku opłata obciąża dłużnika i wynosi 5% albo 10% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania” (O. Marcewicz-Kochnio [w:] *Komentarz do ustawy o kosztach komorniczych*, red. A. Mendrek, Sopot 2021, s. 241).

Po drugie, przyjmuje się, że zdanie drugie i trzecie art. 29 ust. 1 u.k.k. odnosi się do obu przesłanek umorzenia postępowania egzekucyjnego, wymienionych w zdaniu pierwszym art. 29 ust. 1 u.k.k., a zatem zarówno do wniosku wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego, jak i do sytuacji beczynności wierzyciela, które powoduje umorzenie postępowania egzekucyjnego. Wyjątkowa rola analizowanych prze-

pisów polega na tym, że jeżeli wskazane w nich zdarzenia są przyczyną umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela albo z powodu jego beczynności, to opłata egzekucyjna jest pobierana od dłużnika, a nie od wierzyciela (tak M. Uliasz, *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych*, K. Płowik, *Opłaty egzekucyjne obciążające wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego ze świadczenia pieniężnego*, „Monitor Prawniczy” 2022/7, s. 348; A. Antkiewicz, Z. Merchel, *Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, Sopot 2019, s. 152).

IV. Należy zauważyć, że zgodnie z art. 49 ust. 2 ustawy z 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (u.k.s.e.), obowiązującym do 31.12.2018 r., w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych w przypadkach umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela oraz na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. komornik pobierał od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, jednak nie niższej niż 1/20 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Jednakże, w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela zgłoszony przed doręczeniem dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, komornik pobierał od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 1/20 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

W dniu 1.01.2019 r. weszła w życie kompleksowa reforma postępowania egzekucyjnego wprowadzona dwoma ustawami – ustawą o kosztach komorniczych („u.k.k.”) oraz ustawą z 22.03.2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. poz. 771, ze zm., dalej „u.k.s.”), w ramach której doszło do uchylecia ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (art. 305 u.k.s.). Artykuł 305 u.k.s., stanowi, że „do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe”, co jest stosowanym w praktyce legislacyjnej zwrotem ustanawiającym regułę jedności (kontynuacji). Z porównania art. 29 u.k.k. i art. 49 ust. 2 u.k.s.e. wynika, że ustawodawca zdecydował się na diametralną zmianę filozofii pobierania opłat egzekucyjnych w razie umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela (jak również w razie beczynności wierzyciela). Dotychczasowe przepisy przewidywały bowiem, że w takich sytuacjach należało obciążyć dłużnika opłatą stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, zaś w aktualnym stanie prawnym obowiązek uiszczenia opłaty, co do zasady, spoczywa na wierzycielu (zob. uchwała SN z 27.02.2020 r., III CZP 62/19, OSNC 2020/11, poz. 94).

V. Natomiast przepis art. 29 u.k.k. ma zastosowanie od 1.01.2019 r. także w postępowaniach wszczętych i niezakończonych przed tym dniem (art. 52 ust. 2 u.k.k.). Artykuł 29 ustawy z 28.02.2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. z 2021 r. poz. 210 ze zm.) nie znajduje zastosowania, jeżeli sześciomiesięczny okres beczynności wierzyciela, który nie zażądał podjęcia zawieszzonego postępowania egzekucyjnego, upłynął przed dniem wejścia w życie tej ustawy, zaś komornik umorzył postępowanie z tej przyczyny na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. po 1.01.2019 r. (uchwała SN z 28.01.2022 r., III CZP 34/22).

VI. Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 29 ust. 1 u.k.k. w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela albo na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 ustawy z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, wierzyciela obciąża

opłata stosunkowa w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania. Jeżeli jednak wierzyciel wykaże, że przyczyna umorzenia postępowania egzekucyjnego wiąże się ze spełnieniem świadczenia przez dłużnika w terminie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji albo z zawarciem w tym terminie porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem dotyczącego sposobu lub terminu spełnienia świadczenia, opłata ta obciąża dłużnika. Jeżeli spełnienie świadczenia lub zawarcie porozumienia z wierzycielem nastąpiło po upływie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, obciąża go opłata w wysokości 10% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania.

VII. Należy przyjąć, że art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. stanowi odpowiednik art. 823 k.p.c., a tym samym pozwala na przyjęcie, że przepis art. 29 ust. 1 u.k.k. dotyczy także umorzenia, które nastąpiło na mocy art. 823 k.p.c. (co do poglądu przeciwnego K. Płowik, który odrzuca możliwość stosowania przez analogię art. 29 ust. 1 u.k.k. w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 823 k.p.c., por. K. Płowik, *Opłaty egzekucyjne...*, s. 348).

VIII. Zdanie pierwsze art. 29 ust. 1 u.k.k. przewiduje dwie odrębne sytuacje, w których wierzyciel ponosi koszty postępowania egzekucyjnego, w związku z umorzeniem postępowania egzekucyjnego w wysokości 5% opłaty stosunkowej. Po pierwsze to sytuacja, gdy na wniosek wierzyciela następuje umorzenie postępowania, po drugie – umorzenie postępowania ma miejsce na skutek bezczynności wierzyciela. Jak zauważono, jest to zmiana dotychczasowych zasad i filozofii obciążania opłat egzekucyjnych stron postępowania egzekucyjnego.

Zasadą jest bowiem w takiej sytuacji obciążenie kosztami postępowania wierzyciela.

IX. Od tej zasady zdanie drugie analizowanego przepisu przewiduje dwa wyjątki, które związane są z przyczynami umorzenia postępowania. Ich wystąpienie prowadzi do przerwania obowiązku poniesienia opłat egzekucyjnych na dłużnika, który dał powody do wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Po pierwsze, przyczyna umorzenia postępowania egzekucyjnego wiąże się ze spełnieniem świadczenia przez dłużnika w terminie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji. Po drugie – wiąże się to z zawarciem w tym terminie porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem dotyczącego sposobu lub terminu spełnienia świadczenia. W takich sytuacjach opłata ta obciąża dłużnika. Okoliczności te musi w razie wątpliwości wykazać wierzyciel. W świetle wykładni językowej i celowościowej nie można uznać, że oba wyjątki dotyczą wyłącznie sytuacji, w której wierzyciel wnosi o umorzenie postępowania, natomiast ich zastosowanie wyłączone jest w sytuacji, gdy dochodzi do umorzenia postępowania z powodu bezczynności wierzyciela na skutek zawarcia porozumienia z dłużnikiem. Zdanie drugie art. 29 ust. 1 u.k.k., wiąże zastosowanie możliwości przerwania kosztów na dłużnika z umorzeniem postępowania, nie zawężając tego skutku wyłącznie do przypadku, gdy umorzenie jest efektem wniosku wierzyciela o umorzenie egzekucji. Wątpliwość dotyczy więc sytuacji bezczynności wierzyciela, gdy ta jest skutkiem zawartego z dłużnikiem porozumienia co do spłaty egzekwowanych zobowiązań.

X. Skoro wierzyciel i dłużnik zawarli porozumienie co do spłaty, na co się powoła wierzyciel i co w razie wątpliwości wykaże, przedstawiając np. ugodę, działa w zaufaniu do dłużnika, który dał wcześniej podstawy do wszczęcia egzekucji. Umorzenie zawieszony egzekucji w takiej sytuacji na skutek bierności wierzyciela, który pozostaje w zaufaniu do zawartego porozumienia z dłużnikiem, daje podstawy do obciążenia kosztami dłużnika. Wierzyciel musi wykazać, a nie tylko powołać się na fakt zawarcia porozumienia. Nie wystarczy także, że je tylko uprawdopodobni, do czego może się sprowadzać powołanie na okoliczność zawarcia np. ugody z dłużnikiem co do spłat dochodzonych roszczeń w postępowaniu egzekucyjnym.

Z tych względów SN na podstawie art. 390 k.p.c. orzekł, jak w uchwale.

Joanna Szachta – Podstawy określenia opłaty egzekucyjnej w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa. Glosa do uchwały Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 23 listopada 2023 r., III CZP 42/23

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8042-8212>

Sąd Najwyższy (SN) w głosowanej uchwale stanął na stanowisku, iż należy przyjąć, że art. 824 § 1 pkt 4 Kodeksu postępowania cywilnego¹ stanowi odpowiednik uchylonego art. 823 k.p.c.², a tym samym pozwala na przyjęcie, że przepis art. 29 ust. 1 ustawy o kosztach komorniczych³ dotyczy także umorzenia, które nastąpiło na mocy art. 823 k.p.c.

Zagadnienie prawne powstało na kanwie następującego stanu faktycznego. Wierzyciel w 2014 r. złożył wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikowi. W związku z zawarciem 29.03.2021 r. porozumienia z dłużnikiem, wierzyciel wniósł o zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Komornik zawiesił postępowanie zgodnie z wnioskiem wierzyciela. W piśmie z 27.09.2021 r. wierzyciel wskazał, że nie ustała przyczyna zawieszenia postępowania i nie zaistniały przesłanki do jego umorzenia z uwagi na realizację przez dłużnika postanowień ugody. Jednocześnie gestor postępowania zaznaczył, że jeśli dłużnik przestanie realizować zawartą umowę, to złoży wniosek o podjęcie zawieszony postępowania. Następnie pismem z 25.03.2022 r. wierzyciel wniósł o dalsze zawieszenie postępowania egzekucyjnego do czasu spłaty ostatniej uzgodnionej raty. Postanowieniem z 25.04.2022 r. komornik stwierdził umorzenie postępowania egzekucyjnego z mocy prawa na podstawie art. 823 k.p.c., ustalił koszty postępowania egzekucyjnego, w tym opłatę na podstawie art. 29 ust. 1 u.k.k., którą obciążył wierzyciela.

¹ Ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.) – dalej k.p.c.

² Artykuł 823 k.p.c. został uchylony 8.09.2016 r. przez art. 2 pkt 87 ustawy z 10.07.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1311 ze zm.).

³ Ustawa z 28.02.2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. z 2024 r. poz. 377) – dalej u.k.k.

Na postanowienie komornika wierzyciel wniósł skargę. Sąd Rejonowy w Grudziądzu oddalił skargę na postanowienie komornika. Sąd przyjął, że w sprawie należało zastosować art. 29 ust. 1 w zw. z art. 52 ust. 2 u.k.k i w efekcie komornik musiał obciążyć wierzyciela opłatą stosunkową, a zawarcie porozumienia między stronami nie przeniosło obowiązku poniesienia opłaty egzekucyjnej z wierzyciela na dłużnika. Wierzyciel wniósł zażalenie na wskazane postanowienie Sądu Rejonowego. Na tle rozpoznawanego zażalenia wyłoniło się zagadnienie prawne sformułowane przez Sąd Rejonowy: „Czy w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa na podstawie art. 823 k.p.c. w związku z bezczynnością wierzyciela, jeśli postępowanie egzekucyjne uprzednio zostało zawieszona na wniosek wierzyciela w związku z zawarciem pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem porozumienia co do sposobu lub terminu spełnienia świadczenia, zawarcie tego porozumienia przenosi obowiązek poniesienia opłaty egzekucyjnej ustalonej na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych z wierzyciela na dłużnika?”

Sąd Najwyższy wskazał, że przepis art. 29 ust. 1 zd. 2 i 3 u.k.k. przewiduje sytuacje, w których wierzyciel może uchylić się od obowiązku poniesienia opłaty – w związku z umorzeniem postępowania egzekucyjnego – który to obowiązek zostanie przeniesiony na dłużnika. Możliwość „zwolnienia” wierzyciela z obciążenia go opłatą w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego dotyczy obu przypadków wymienionych w zdaniu pierwszym art. 29 ust. 1 u.k.k., czyli: 1) wniosku wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego, a także 2) sytuacji bezczynności wierzyciela, które powoduje umorzenie postępowania egzekucyjnego. Jak wyjaśnił Sąd, skoro wierzyciel i dłużnik zawarli porozumienie co do spłaty, na co powołał się wierzyciel i co w razie wątpliwości wykaże, przedstawiając np. ugodę, umorzenie zawieszony egzekucji w takiej sytuacji na skutek bierności wierzyciela, który pozostaje w zaufaniu do zawartego porozumienia z dłużnikiem, daje podstawy do obciążenia kosztami dłużnika.

Należy zwrócić uwagę na art. 49 ust. 2 zd. 1 ustawy z 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji⁴, który przewidywał, że w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela oraz na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, jednak nie niższą niż 1/20 i nie wyższą niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Artykuł 29 u.k.k. zmienił zasadniczo zagadnienie obciążenia stron postępowania opłatą stosunkową, bowiem w zależności od tego, jaka jest przyczyna umorzenia, przewidziano albo obciążenie opłatą ustaloną na podstawie art. 29 u.k.k. wierzyciela albo dłużnika. Na gruncie przywołanej i nieobowiązującej już ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w takich przypadkach opłata obciążała dłużnika – niezależnie od przyczyn złożenia przez wierzyciela wniosku o umorzenie czy też jego bezczynności.

⁴ Ustawa z 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1277 ze zm.) – dalej u.k.s.e. – została uchylona przez art. 305 ustawy z 22.03.2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1691 ze zm.).

Artykuł 823 k.p.c. został uchylony 8.09.2016 r. na mocy art. 2 pkt 87 ustawy z 10.07.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw⁵. Na podstawie tego przepisu postępowanie egzekucyjne ulegało umorzeniu z mocy samego prawa, bez konieczności wydawania przez komornika postanowienia. Postanowienie stwierdzające umorzenie z mocy samego prawa (art. 823 k.p.c.) miało jedynie charakter deklaratoryjny, nie zaś konstytutywny. Oznacza to, że skutek przewidziany w tym przepisie następował z mocy prawa, bez konieczności wydawania przez organ egzekucyjny postanowienia w tym zakresie. Dlatego też projektodawcy rozwiązania zakładającego uchylenie art. 823 i wprowadzenie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. wskazywali, iż instytucja umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa na podstawie art. 823 k.p.c. jest w praktyce źródłem wielu wątpliwości⁶. Postanowiono, iż „bezczyнность wierzyciela” będzie stanowiła przesłankę umorzenia postępowania w drodze postanowienia wydawanego z urzędu przez organ egzekucyjny (art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c.).

Cel instytucji umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa (art. 823 k.p.c.) oraz umorzenia postępowania egzekucyjnego z urzędu przez organ egzekucyjny w związku z bezczynnością wierzyciela, o której mowa w art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c., jest zbieżny. Jest nim bowiem zapobieżenie nadmiernemu wydłużeniu postępowania egzekucyjnego, zapewnienie sprawności postępowania egzekucyjnego, a także zapobieganie nadmiernej uciążliwości postępowania egzekucyjnego będącej efektem pewnego stanu zawieszenia spowodowanego brakiem aktywności wierzyciela. Jednocześnie dzięki wprowadzeniu art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. zwiększeniu ulega jasność i klarowność postępowania egzekucyjnego dla jego stron, bowiem okoliczność umorzenia postępowania egzekucyjnego zostaje zawsze stwierdzona postanowieniem (odmiennie niż w przypadku art. 823 k.p.c.).

Artykuł 823 k.p.c. przez wiele lat od wejścia w życie nowelizacji wprowadzonej wspomnianą ustawą z 10.07.2015 r. stosowany był do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej. Przepisy intertemporalne przewidywały bowiem stosowanie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. wyłącznie do postępowań wszczętych po wejściu w życie nowelizacji, czyli od 8.09.2016 r. (art. 21 ust. 1 ustawy nowelizującej z 10.07.2015 r.).

Na uwagę zasługuje dodanie ust. 7a do art. 21 ustawy nowelizującej z 10.07.2015 r. przez art. 11 pkt 1 ustawy z 9.03.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw⁷. Na mocy wskazanej zmiany postanowiono, że art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. stosuje się do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej z 10.07.2015 r. Należy podzielić za-

⁵ Ustawa z 10.07.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1311 ze zm.) – dalej ustawa nowelizująca z 10.07.2015 r.

⁶ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, druk nr 2678.

⁷ Ustawa z 9.03.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 614).

patrywanie projektodawców⁸ tej zmiany, że intertemporalna zasada kontynuacji, na której oparto wprowadzenie większości instytucji przyjętych w ustawie nowelizującej z 10.07.2015 r., spowodowało wiele praktycznych komplikacji.

Z uwagi na powyższe, od 1.07.2023 r. komornicy sądowi – co do zasady – nie będą stwierdzali umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa (art. 823 k.p.c. nie znajdzie zastosowania), lecz postępowanie zostanie umorzenie z urzędu (art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c.). Co za tym idzie, jednocześnie skróceniu ulega okres dopuszczalnej beczynności wierzyciela – w przypadku art. 823 k.p.c. termin ten wynosił rok, a regulacja określona w art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. przewiduje okres sześciu miesięcy. Z uwagi na długi upływ czasu od momentu wprowadzenia art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. do Kodeksu postępowania cywilnego, a tym samym możliwość przystosowania się stron postępowań wszczętych przed wejściem w życie nowej regulacji, ujednoczenie stosowania art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. znajduje uzasadnienie. Nie wydawało się zasadne odmienne traktowanie wierzycieli tylko z tej przyczyny, że złożyli wniosek o wszczęcie egzekucji przed 8.09.2016 r. Ta data wyznaczała wszakże uprawnienia wierzycieli, bowiem podmioty, które złożyły wniosek wcześniej, mogły przez rok nie składać wymaganych przez przepisy prawa wniosków czy też nie żądać podjęcia zawieszonoego postępowania. Natomiast druga grupa wierzycieli (wierzyciele składający wniosek po wskazanej dacie, tj. po wejściu w życie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c.) musiała sprawnie podejmować czynności, bowiem w ich przypadku możliwość beczynności ograniczona została okresem półrocznym.

Z uwagi na okoliczność, że zasadniczo zlikwidowano stosowanie art. 823 k.p.c., komornicy sądowi, umarżając postępowanie egzekucyjne z urzędu na mocy art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c., będą zobligowani do ustalenia opłaty stosunkowej określonej w art. 29 ust. 1 u.k.k. Problem poruszony w głosowanej uchwale SN zatem powstawać będzie coraz rzadziej.

Powyższe nie oznacza jednak, że głosowana uchwała SN straciła praktyczne znaczenie. Usunięcie pewnego rodzaju dualizmu w razie beczynności wierzyciela (art. 823, art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c.) nie wywoła skutku retroaktywnego. Wybór przez ustawodawcę reguły aktualizacji nie determinuje wszakże kwestii, w jaki sposób zmiana reżimu postępowania ma wpływać na skutki prawne ukształtowane w toku dotychczasowych postępowań⁹. Nadal będą bowiem występowały sytuacje, w których to komornicy sądowi będą ustalali koszty postępowania egzekucyjnego w związku z umorzeniem postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa (art. 823 k.p.c.). Dotyczyć to będzie postępowań, które uległy umorzeniu z mocy prawa przed dodaniem ust. 7a do art. 21 ustawy nowelizującej z 10.07.2015 r., a organ egzekucyjny dopiero po wprowadzeniu tej zmiany ustali koszty postępowania (natomiast skutek umorzenia z mocy samego prawa nastąpił już wcześniej). W razie, gdy skutek nastąpił przed wprowadzeniem wskazanej zmiany, to dochodzi do umorzenia z mocy samego prawa, a zatem zastosowanie znaj-

⁸ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, druk nr 2650.

⁹ Tak uchwała SN z 28.01.2022 r., III CZP 34/22, OSNC-ZD 2022/3, poz. 36, LEX nr 3291882.

dzie art. 823 k.p.c. Tym samym wywody SN przedstawione w uzasadnieniu przedmiotowej uchwały zachowują swą aktualność.

Co prawda, literalne brzmienie art. 29 ust. 1 u.k.k. mogłoby skłaniać do zajęcia stanowiska, że skoro ustawodawca nie odwołuje się do art. 823 k.p.c., a jedynie do art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c., to tylko w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. zaistnieje możliwość obciążenia wierzyciela opłatą ustaloną na podstawie art. 29 ust. 1 u.k.k. Oznaczałoby to jednocześnie istnienie dwóch różnych systemów obciążania opłatą w związku z bezczynnością wierzyciela lub wnioskiem wierzyciela o umorzenie postępowania, tj. w sprawach wszczętych przed wejściem w życie wspomnianej nowelizacji (tj. przed 8.09.2016 r.) nie byłoby możliwe obciążenie opłatą z art. 29 ust. 1 u.k.k. Powyższe nie znajduje oparcia w założeniu o racjonalności ustawodawcy ani w systemowym znaczeniu umorzenia postępowania z uwagi na tzw. bezczynność wierzyciela, co odzwierciedlało umorzenie postępowania z mocy samego prawa w razie takiego działania wierzyciela¹⁰. Mając na względzie przepisy intertemporalne (art. 21 ustawy nowelizującej z 10.07.2015 r.), a także wykładnię funkcjonalną, nie sposób dojść do przekonania, że art. 29 ust. 1 u.k.k. nie znajdzie zastosowania do przypadków umorzenia z mocy samego prawa (art. 823 k.p.c.)¹¹. Zostało to trafnie zauważone przez SN, który dostrzegł analogiczny cel art. 823 i art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c., a tym samym niemożność traktowania w odmienny sposób podmiotów znajdujących się w podobnej sytuacji faktycznej i prawnej¹². Powodowałoby to poważne skutki ekonomiczne dla wierzycieli, mimo braku ku temu podstaw natury celowościowej. Słusznie zresztą w literaturze podniesiono, że niewskazanie art. 823 k.p.c. w treści art. 29 ust. 1 u.k.k. jest wyłącznie przeoczeniem ustawodawcy, a istniejącą lukę należy uzupełnić w drodze analogicznego zastosowania art. 29 ust. 1 u.k.k. do sytuacji określonych w art. 823 k.p.c. (tj. w razie umorzenia postępowania z mocy samego prawa)¹³.

¹⁰ Podobnie postanowienie Sądu Okręgowego w Płocku z 27.08.2019 r., IV CZ 555/19, niepubl.

¹¹ Odmiennie: K. Płowik, *Opłaty egzekucyjne obciążające wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego ze świadczenia pieniężnego*, „Monitor Prawniczy” 2022/7, s. 348. Natomiast A. Antkiewicz (A. Antkiewicz [w:] A. Antkiewicz, Z. Merchel, *Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, Sopot 2019, s. 151) stwierdził, że „ustawodawca nie uregulował w nowej ustawie pobierania opłaty w razie umorzenia na podstawie art. 823 k.p.c. (obecnie uchylonego) postępowania egzekucyjnego wszczętego przed dniem 8 września 2016 roku (...). W takiej sytuacji powinien zatem być nadal stosowany przepis art. 49 ust. 2 u.k.s.e. w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie nowelizacji z 10 lipca 2015 roku”. W tej interpretacji zauważono konieczność obciążenia strony opłatą w związku z bezczynnością, jednak pominięto art. 52 ust. 2 u.k.k., zgodnie z którym do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy o kosztach komorniczych (przed 1.01.2019 r.) przepisy art. 29 i 30 u.k.k. stosuje się od dnia wejścia w życie ustawy o kosztach komorniczych.

¹² Podobnie: A. Kościółek, J. Studzińska, *Koszty komornicze. Aspekty praktyczne*, Sopot 2023, s. 182.

¹³ M. Wałasik, *Regulacje intertemporalne w nowych ustawach komorniczych* [w:] *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych oraz ustawy o kosztach komorniczych*, red. nauk. A. Marciniak, Sopot 2018, s. 32; M. Klonowski [w:] *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, red. R. Reiwer, Warszawa 2021, komentarz do art. 29 ustawy o kosztach ko-

Ustawa o kosztach komorniczych (art. 29 ust. 1 u.k.k.) w sposób zasadniczy zmieniła sposób ustalania, obciążania i pobierania opłaty egzekucyjnej w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela albo na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. Dotychczas (do 1.01.2019 r.) w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego z tych przyczyn opłata ta pobierana była od dłużnika (art. 49 ust. 2 u.k.s.e.). Zatem w razie, gdy wierzyciel podjął decyzję o umorzeniu postępowania (niezależnie od jej przyczyny – zaspokojenie egzekwowanego świadczenia przez dłużnika; rezygnacja wierzyciela z prowadzenia postępowania z uwagi na cesję wierzytelności itp.), ekonomiczny ciężar tej decyzji ponosił dłużnik. Zgodnie z regulacją zawartą w art. 29 ust. 1 u.k.k. podmiotem, którego obciąża opłata w razie umorzenia postępowania na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c. oraz art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c., jest zasadniczo wierzyciel.

Ustawodawca przewidział, że jedynie w ściśle określonych przypadkach wierzyciel może zwolnić się z ponoszenia ciężaru ponoszenia opłaty stosunkowej ustalonej na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. Opłata obciąży dłużnika wówczas, gdy spełnione zostaną kumulatywnie dwie przesłanki: 1) przyczyna umorzenia postępowania egzekucyjnego wiąże się ze spełnieniem świadczenia przez dłużnika albo z zawarciem porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem dotyczącego sposobu lub terminu spełnienia świadczenia, oraz 2) wierzyciel wykaże, iż zaistniała jedna z powyższych przyczyn umorzenia. Jeśli zaistniała jedna z podstaw do obciążenia dłużnika opłatą ustaloną na podstawie art. 29 ust. 1 u.k.k. (zawarcie porozumienia pomiędzy stronami dotyczącego spełnienia świadczenia lub spełnienie świadczenia przez dłużnika), ale nie zostanie ona wykazana przez wierzyciela, organ egzekucyjny obciąży wierzyciela opłatą ustaloną na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c.

Trafnie SN wskazał w przedmiotowej uchwale, że nie można uznać, iż oba wyjątki stanowiące podstawę obciążenia opłatą dłużnika dotyczą wyłącznie sytuacji, w której wierzyciel wnosi o umorzenie postępowania, natomiast ich zastosowanie wyłączone jest w sytuacji, gdy dochodzi do umorzenia postępowania z powodu bezczynności wierzyciela na skutek zawarcia porozumienia z dłużnikiem.

Wierzyciel może wnieść o zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Nie musi on uzasadniać swojego wniosku o zawieszenie. Jednakże możliwe jest, że gestor postępowania, składając wniosek o zawieszenie, wykaże, że zawarł z dłużnikiem porozumienie co do spłaty. Wykazanie tej okoliczności może nastąpić także po zawieszeniu postępowania egzekucyjnego. Wówczas w razie upływu terminu określonego w art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. i umorzenia na tej podstawie postępowania egzekucyjnego opłatą określoną w art. 29 ust. 1 u.k.k. powinien zostać obciążony dłużnik. Przyczyną umorzenia postępowania egzekucyjnego na mocy art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. jest co prawda bezczynność wierzyciela, która jest rezultatem zawartego z dłużnikiem porozumienia, wcześniej przez wierzyciela wykazanego. Dlatego też wierzyciel po zawieszeniu postępowania egzekucyjnego, w celu uniknięcia obciążenia go opłatą, nie

morniczych, Nb 9. Podobnie: M. Uliasz [w:] *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Kodeks Etyki Zawodowej Komornika Sądowego. Komentarz*, red. M. Świeczkowska-Wójcikowska, J. Świeczkowski, Warszawa 2020, s. 1268.

musi pozostawać aktywny w razie wykazania przesłanek określonych w art. 29 ust. 1 u.k.k., które przerzucają obowiązek obciążenia opłatą egzekucyjną ustaloną na tej podstawie z wierzyciela na dłużnika.

dr Joanna Szachta

prawnik w kancelarii komorniczej; autorka licznych publikacji naukowych z zakresu postępowania cywilnego, specjalizująca się w postępowaniu egzekucyjnym, prelegentka na konferencjach naukowych

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8042-8212>

Abstract

Grounds for determining the enforcement fee in the case of the discontinuation of enforcement proceedings solely by law. Commentary on the resolution of the Civil Chamber of the Supreme Court of 23 November 2023, III CZP 42/23

Dr Joanna Szachta – lawyer at a bailiff’s office; author of numerous academic publications on civil proceedings specializing in enforcement proceedings, speaker at academic conferences, Poland

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8042-8212>

The repeal of Article 823 of the Civil Procedures Code (CPC) and the introduction of Article 824 § 1, item 4 CPC could cause difficulties in applying the said provisions in practice, and therefore problems in specifying whether it is permissible to set a proportional fee on the basis of Article 29, para. 1 of the Act on Bailiff Costs of 28 February 2018 (ABC) in the case of the discontinuation of proceedings solely by law. This is because there has been a dualism in the application of Article 823 and 824 § 1, item 4 CPC for many years, because Article 823 CPC was applied to proceedings initiated before 8 September 2016. However, Article 29, para. 1 CPC provides that the fee based on this provision is set if proceedings are discontinued at the creditor’s request or on the basis of Article 824 § 1, item 4 CPC. The doubts as to whether it is admissible to set a fee on the basis of Article 29, para. 1 CPC if enforcement proceedings are discontinued solely by law were dispelled in the justification of the resolution in question, because the Supreme Court rightly concluded that Article 824 § 1, item 4, which was introduced into the Civil Procedures Code is the equivalent of Article 823 CPC. This commentary also specifies the grounds for setting the fee under Article 29, para. 1 ABC, including in cases where the creditor is inactive because of the earlier suspension of enforcement proceedings and the presentation of the reasons for filing a motion for suspension.

Keywords: bailiff costs, proportional fee, enforcement fee, discontinuation solely by law, basis for setting the proportional fee

Bibliografia / References

- Antkiewicz A., Merchel Z., *Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, Sopot 2019.
- Klonowski M. [w:] *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, red. R. Reiwer, Warszawa 2021.
- Kościółek A., Studzińska J., *Koszty komornicze. Aspekty praktyczne*, Sopot 2023.
- Płowik K., *Oplaty egzekucyjne obciążające wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego ze świadczenia pieniężnego*, „Monitor Prawniczy” 2022/7.
- Uliasz M. [w:] *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Kodeks Etyki Zawodowej Komornika Sądowego. Komentarz*, red. M. Świczowska-Wójcikowska, J. Świczowski, Warszawa 2020.
- Własik M., *Regulacje intertemporalne w nowych ustawach komorniczych* [w:] *Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych oraz ustawy o kosztach komorniczych*, red. nauk. A. Marciniak, Sopot 2018.